

زشت و زیبای فضای مجازی

کارشناسان در گفت‌وگو با جام‌جم از فرصت‌ها و تهدیدهای دنیای مجازی می‌گویند...

کارشناسان در گفت‌وگو با جام‌جم از فرصت‌ها و تهدیدهای دنیای مجازی می‌گویند زشت و زیبای فضای مجازی

شب و روز ندارد، پیر و جوان نمی‌شناسد. این روزها فضای مجازی، همه ابعاد زندگی ما را تحت تاثیر قرار داده است. این شمشیر دولبه راه را برای استفاده و سوءاستفاده افراد هم باز کرده است؛ طوری که می‌تواند همزمان هم خیر مطلق باشد و هم شر مطلق.

در شرایطی که مبلغان دینی و سایر نهادهای آموزشی و فرهنگ‌ساز می‌توانند از این فضا به بهترین شکل بهره‌برداری کنند، اما هم‌اکنون چنین اراده جدی برای آموزش سبک زندگی اسلامی - ایرانی با کمک فضای مجازی وجود ندارد.

روز گذشته هم حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی در ابتدای جلسه درس خارج فقه در سال تحصیلی جدید حوزه‌های علمیه، از ناآشنایی برخی مبلغان دینی با ابزارهای جدید رایانه‌ای و همچنین عدم درک درست از اهمیت مساله فضای مجازی در برخی مسئولان، اظهار تاسف کردند و افزودند: «فضای مجازی، به صورت توأمان دارای منافع و مضرات بی‌شماری است که باید با استفاده از فرصت‌های آن، مفاهیم اسلامی را در سطح گسترده ترویج کرد و در همین خصوص، شورای عالی فضای مجازی با هدف تمرکز در فکر، تصمیم و اقدام تشکیل شد.»

ایشان با اشاره به وجود برنامه‌های گسترده برای انحراف ذهن و دل مردم و جوانان از اصل دین، اولین و مهم‌ترین وظیفه روحانیون را «مقابله با نقشه دین‌زدایی و عفت‌زدایی» خواندند و تاکید کردند: حوزه‌های علمیه و روحانیون باید با شناخت فضای مجازی و استفاده از فرصت‌های آن، معارف و مفاهیم اسلامی را تبیین کنند.

این همان چراغ راهی است که با کمک آن می‌توانیم جوانان را از آسیب‌های فضای مجازی ایمن نگه داریم و استفاده صحیح، اخلاقی و علمی از دنیای اینترنت را در جامعه نهادینه سازیم؛ راه معقولی که هم‌اکنون جای خالی آن در حوزه، مدرسه، دانشگاه و کانون خانواده‌ها، به طور کامل ملموس احساس می‌شود.

نفی یا تخریب فضای مجازی، جواب نمی‌دهد

دکتر یحیی یثربی، عضو هیات علمی سابق دانشگاه علامه طباطبایی که سال‌ها در حوزه‌های علمیه تحصیل کرده است، در گفت‌وگو با جام‌جم معتقد است که «باید تحول در حوزه‌های علمیه و اهمیت استفاده از فضای مجازی در حوزه‌های علمیه، جدی گرفته شود، طوری که حوزه‌ها باید بیش از پیش به فکر ارتقای فرآیندهای آموزشی خود باشند و همچنین اسلام سیاسی را زنده نگه دارند تا بتوانند با استفاده از تریبون‌های مختلف، از جمله امکانات فضای مجازی، اندیشه‌های صحیح اسلامی را به گوش همگان برسانند.»

به گفته این نویسنده و پژوهشگر فلسفه اسلامی، «اگر می‌خواهیم بر همه‌های فرهنگی بیگانگان غلبه کنیم، نباید فضای مجازی را نفی کنیم، بلکه نیاز داریم خودمان هم از فرصت‌های فضای مجازی بهره ببریم تا اندیشه‌های متعالی اسلام را در جامعه ترویج دهیم.»

یثربی بر این باور است که «فضای مجازی، مثل بلندگویی است که همه می‌توانند از طریق آن، صدایشان را به گوش دیگران برسانند و ما هم اگر می‌خواهیم در این حوزه عقب نمانیم، باید به جای تخریب این امکان، از آن به نفع ترویج اخلاق و فرهنگ اسلامی استفاده کنیم.»

شناخت دقیق نیاز جوانان، تولید محتواهای مناسب برای سنین مختلف در فضای مجازی و جدی گرفتن امکان فضای مجازی برای ترویج عقاید اسلامی در مدرسه و دانشگاه می‌تواند جوانان را در مقابل اندیشه‌های غیراسلامی واکسینه کند و عفت‌زدایی، ترویج فرقه‌های ضاله و تفرقه‌افکنی دشمنان در دنیای بیکران اینترنت را خنثی سازد.

اگرچه این روزها خیلی از افرادی که مشغول تحصیل درس‌های حوزوی هستند، با فضای مجازی آشنایی دارند، اما در این بین، کم نیستند طلابی که چندان میلی به استفاده از اینترنت و امکانات امروزی ندارند.

دکتر محمدعلی حجتی، عضو هیات علمی دانشگاه تربیت مدرس که او هم سابقه تحصیل در حوزه‌های علمیه را دارد، در گفت‌وگو با جام‌جم به اهمیت نفوذ فضای مجازی در حوزه‌های علمیه اشاره می‌کند و می‌گوید: «فضای مجازی، توام با تهدید و فرصت است. گاه می‌بینیم برخی طلاب و مدرسان حوزه علمیه، نسبت به استفاده از فضای مجازی، خوشبین نیستند و به دلیل آسیب‌های احتمالی، نسبت به این فضا بدبین هستند. در چنین شرایطی باید از مزایای فضای مجازی با این افراد سخن گفت و حتی به طور عملی نشان داد که با کمک این ابزارهای نوین، چطور می‌توان از آن برای ترویج اخلاق اسلامی و معارف دینی، بهره جست.» از سوی دیگر، این استاد فلسفه دانشگاه معتقد است که «باید امکانات نرم‌افزاری و سخت‌افزاری هم در اختیار طلاب قرار بگیرد تا آنها بتوانند از فرصت‌های فضای مجازی بهره ببرند، اما الان شرایط طوری است که امکانات فضای مجازی در اختیار برخی طلاب قرار ندارد. به همین دلیل، تامین اعتبار برای تقویت زیرساخت‌های استفاده از فضای مجازی در حوزه‌های علمیه، می‌تواند به طلاب برای انتشار اندیشه‌های اسلامی با بهره‌گیری از فضای مجازی کمک کند.»

البته این مشکل فقط به حوزه‌های علمیه محدود نمی‌شود، حتی برخی استادان دانشگاه هم دل خوشی از فضای مجازی ندارند و آن را عامل انحراف و اتلاف وقت می‌دانند. فرهنگ‌سازی گسترده و آموزش همگانی برای آگاهی مردم از مزایا و معایب فضای مجازی، این فرصت را فراهم می‌کند که هم در محیط حوزه و دانشگاه و هم در محیط‌های زندگی خانوادگی، فضای مجازی پاک و بدون آسیب اجتماعی و فکری در اختیار مردم قرار بگیرد.